

ΟΙ ΚΡΙΤΙΚΟΙ ΤΟΥ ΕΡΜΟΝΑ

Θεός σχωρέσ' τον! Καλός άνθρωπος ο φίλος μου και χωρατατζής, όσο παίρνει. Διάβαζε πολλά, έγραφε λίγα και δε δημοσίευε τίποτα. Κ' έγραφε καλοτύπισκα ο μακαρίτης! Καλύτερα κι από τον Κουρσέπη—με τη συγκριση αυτή, θαρρώ, πως βρίζω τη μνήμη του—κι από τόσους άλλους, δαφνιστείς και μη, αερολόγιους. Όταν του έλα καμιά φορά να δημοσιέψι τίποτε, να βιάλη κιόνα βιάλο από τα πολλά που είχε έτοιμα, μ' άπαντούσε πάντα στερεότυπα:

— Αυτούμαι τα καμμένα τα παιδιά που θα με κρίνουν! Αυτούμαι να δώ για χάρη μιν τόσα παιδιά χρυσά να γιορμάσουν τον άγέρα μ' άνοσιες!

Θεός σχωρέσ' τον! Τις ημέρες αυτές που διάβαδα τόσες και τόσες άνοσιες για το βιβλίο του 'Ερμονα, τον θυμήθηκα. Είχε δικιο ο μακαρίτης. Και που να ζούσε σήμε α και να τα διάβαζε κι αυτός! 'Ετσι, καθώς ήταν νευρικός, κάτι τρελλό θάκανε, κάποιον θα ξυλοφόρτωνε, κι άμα γύρευε ύστερα!

Η αλήθεια είναι πως η 'Ευριπιδής και η 'Αλ-στραπής σ' αυτή την περίσταση εκράτησαν τη θέση τους και τη γλώσσα τους. Δε μίλησαν κυνόλου. Μα ούτε και η 'Ησίοδος. Τις άμωγές δαες τις φορτώθηκε στη ράχη της η 'Εστία, η καλή μας η 'Εστία, ίσως για να πείση τον κ. Μιστριώτη πως δεν είναι όργανο των 'Εκδοιδών, άλλ' όργανο έπισημότατο των... — Έξω κ' έγω ο φτωχός; προδύστε λόγου σας το επίθετο.

Κρίμα! Για να βουλώση το στόμα ενός γερο-εκουτιάτη, κάποτε κ' έγραψε του κόσμου τις άνοσιες!

Σ' έν' από τα φύλλα της—την περασμένη Παρασκευή το βράδυ, θαρρώ—διάβαδα μια παιδρότατη συζήτηση που άναε ο συντάχτης της, ο διορθωτής της κι ο τυπογράφος της για τη γλώσσα του 'Ερμονα.

— Γλώσσα είν' αυτή; είπε ο τυπογράφος.

— Έγώ δεν την παραδέχομαι για γλώσσα! έπρόσθεσε ο σοφός διορθωτής.

— 'Εχετε δικιο! 'Εσυμπέανε ο συντάχτης.

Κ' έτσι η σοφή αυτή τριανδρία, εν μι ά στιγμή και μόνη, καταδίκασε δε θάνατο τη γλώσσα του 'Ερμονα.

Μπα! Τι παράξενο βλέπετε σ' αυτό; Φυσικώτατα πράματα έδω στο χαριτωμένο τόπο μας και τύπο μας κρίνουν κ' οι τυπογράφοι, κρίνουν κ' οι διορθωτές και καμιά φορά—να το πιστέψετε!— κρίνουν καλύτερα από τους κύριους εντάχτες. Το'ράχι στο αυτοί, θέλοντας και μη, διαβάζουν τα χειρόγραφα που στιχειοθεύε και διρθώνουν. Ένώ οι κύριοι συντάχτες το βιβλίο που κρίνουν μόνο το κοιτάζουν—άν αποφασίσουν να το κάνουν κι αυτό.

Ελέγαμε λοιπόν... Μι τι να τα λέμε και να χαλνούμε το σκότι μας; Στο ίδιο φίλλο που η λογία αυτή συμμορία καταδίκασε τον 'Ερμονα, άλλος κύριος—δεν ξέρω άν ο τυπογράφος ή ο διορθωτής—

λογισμένο, σά μαρμμένο, του λείει,

— Αί, και τι έπαθε; Που είν' το σπολλάτη σου, που σου τα γύρισα και πριν τη διορία μάλιστα;

— Καημενε, ποιός τα συλλογίζεται τα παλιοχρήματα! Κάνει ο Σιφνίδης αναπηδώντας απ' εκεί που καθόνταν, και κόβοντας γοργή βόλτα μέσα στην κάμαρα.—Νά σου πώ, γυρίζει και του ξεναλεί με τα κεχλιμπάρνια του μάτια βουρλωμένα, με τα φίλα του χειλακια τρεμάμενα. Σου τα χαρίζω, καημένε, όλα. Τύφλες νάχουν όλα!

Έμεινε ο Μαρούσης ξερός.

— Είναι μια βδομάδα τώρα που δε σε είδα, ξαναλείει πάλι ο Σιφνίδης. 'Ισα ίσα από τη βραδιά που πήγαμε μαζί θέατρο. Θυμάσαι; Έμεις κάτου, εκείνη άπάνω. Στο δεύτερο θεωρείο δεξιά, μαζί με το γέρο της, τον Τραπεζίτη μου. Έσύ είχες σύρτα φέρτα με τις δυό θεατρίνες που καθόντανε δυο σειρές παρακάτω μου. Γ' άλλιές, βλέπεις, και σε φούσκωσαν πάλι.

— Ακούγω, όμπρός! Κάνει ο Μαρούσης άνυπόμονα.

— Αί, τι νάκούσης!.. Δε σου τάνάφερα τότες, κ' έγώ δεν ξέρω γιατί. Σάν κεραυνός όμως μύπεσε... η φλογερή εκείνη ματιά.

Και ξενακάθισε ο Σιφνίδης, νάνασάνη, νάναστενάξη, να τυλίξη κ' ένα τσιγάρο, τηρώντας κατά το

τερη τροφή στις κουδέντες, όπου κι άν σταθής, σά καφεμένο ή σά σπύτι ή σά μαγαζί, γιαπωνέζικα θάκούσης: Μικαδός, Γιαλού, Πόρτ Άρθουρ, Βλαδιβοστόκ, Κιντσάου, Κουροπάτκιν· τον έμαθε πια κι ο άπλός λαός τον Κουροπάτκιν και τον έβάπτισε Κουροπάκη. Κ' οι εικόνες που βλέπεις στους δρόμους, γιαπωνέζικες κι αυτές. Κιτρινολογήσαμε μ' άλλα λόγια, άφου κι ο φόβος μας άκόμη κιτρινίσε και γένηκε κιτρινοφροσία. Κι όλ' αυτά γιατί;

Πώς μοιάζουμε λιγάκι με τους παλιούς Άθηναίους, που πήγαιναν, όπως λέει σ' ένα του μύθα ο Ακρονταίνος, και χαζεύαν στο λιμάνι, για νάκούσουν τίποτα καινούριο, άφιλογιά δεν έχει. Μα δεν πιστεύω να ναι αυτός μονάχα ο λόγος της γιαπωνέζομακίας μας. Το φταίξιμο είναι στις έφημερίδες μας, που διψούν για όλη πενταρολογική και γι' αυτό μας σεβίζουν όλα των Ευρωπαίων τα γιαπωνέζογραφήματα συμπεκνωμένα σάν το γάλα το έλβετικό. που το κατχσιευίζουν, λέει, κ' οι Γιαπωνέζοι. Άντί να γράφουν οι Ευρωπαίοι δέκα κ' έμεις μισό, γράφουν έμεις τα πενταδιπλα εκείνους. Και λέω πως πρέπει δέκα εκείνοι και μισό έμεις, γιατί εκείνοι τόχουνε συγγραμένο το σπύτι του και μπερδύνε νάχουν και ξένες έννοιες έμεις όμως; Εκείνοι ξέρουν καλά την κάθε γωνιά και την κάθε πέτρα του τόπου τους και λοιπόν δεν κάνουν άσχημα να ξεταζουν και τα ξένα. Μα έμεις, που κάναμε πόλεμο και δεν ξέραμε τους δρόμους της Θεσσαλίας, δεν είναι ντροπή να παρακολουθούμε με την κάθε τους λεπτομέρεια τα βήματα των Γιαπωνέζων και των Ρώσων στην Κίνα; Μελετημένη στα γερά την έχουν εκείνοι την ιστορία τους και γι' αυτό μπορεί να τους ενδιαφέρουν και ξένες ιστορίες, όχι όμως κ' έμεις σ' έμεις κ' οι καθ' ηγητάδες δεν ξέρουν όπως πρέπει τη δική μας ιστορία. τί θέμα λοιπόν με τη γιαπωνέζικη; Είναι χορτάτοι εκείνοι με τη δική τους φιλολογία και γι' αυτό τους καλόχουνται και τα γιαπωνέζικα επιδόρπια· μα σ' έμεις πόσοι από κείνους που διαβάζουν γιαπωνέζικα διηγήματα διαβάσαν τα Έλληνικά διηγήματα του Έφταλιώτη, του Καρκαβίτσα, του Παπαδικιάντη; Και δεν έχουν, μη σάς μέλη, όλος διόλου ξένες έννοιες οι Ευρωπαίοι έχουν τα συμφέροντά τους ο καθένας, άκόμη και στη Γιαπωνία και με δικιο τους δείχνουν το ενδιαφέρον που δείχνουν. Έμεις όμως τί διαβολό έχουμ' εκεί κάτου για ν' άποτρελλαθούμε με τους Γιαπωνέζους;

Άχ, αυτές οι έφημερίδες μας! Πόσο καλό μπορούν να μας κάνουν και του έναντίου πόσο κακό μας κάνουν! Στόν έκφυλισμό μας οδηγούνε μ' όλα όσα γράφουν, άφου μάλιστα τα γράφουν στη φράγκικη δα-

σκαλοκαθρένουντα· μα καλλίτερα που τα γράφουν σ' αυτή, γιατί έτσι πια λίγοι έκφυλίζουνται: Χαλιμάδες, έρωτες της Δράγας, τα σκάνδαλα των αύλων, ο πρίγκιψ Μουρούζης, τα κακουργήματα των Παπών κι ό,τι άλλο θέτε. Και τώρα βάλθηκαν και καλά να μας εξαπανήσουν. Μα δεν νοιώθουν οι άνθρωποι αυτοί το κακό που κάνουν; Δεν έχουν δυό σταλές αίμα Έλληνικό στις φλέβες τους; Και δεν μπορεί νάν τους βρεθί και δυό δράμια πόνος άληθινός για την Έλλάδα και πατριωτισμός λίγο διαφορετικός από τον πατριωτισμό των παχειών λόγων; Άμ' πέες, που να βρεθί τέτοιο πράμα σ' αυτούς, άφου βλέπεις το Νιρβάνα (τόνομά του δείχνει την πολιτική που ακολουθούν όλοι τους) να θαυμάζει με πλαγιαστά γράμματα και με θαυμαστικό, σάν του είπε ο Παλλης πως γράφει στη δημοτική και για λόγους πατριωτικούς— όπως άναφέρουν στο γράμμα τους οι Κουταλιανοί;

Ο Θεός να μας λυπηθί όπως καταντήσαμε. Και δε θα μας λυπηθί ο Θεός, κ' δεν κουνήσουμ' έμεις. Ά δεν ξυπηθήσουμε να δούμε τί μας γίνεται κι ά δεν πάσουμε καθένας από μια όποιος λογής μαγκούρα, να σπάσουμε τα κεφάλια των γιαπωνέζων μας πολιτικών και δημοσιογράφων και δασκάλων και παπάδων, θα πέσουμε, με τα μάτια κατ' τη Γιαπωνία, σά κόνα λάκκο σάν το Θαλά, μα δε θάχουμε κανένα να μας γλυτώσιν όπως είχ' εκείνος. Οι προγόνι μας γλύτωσαν μιά, δυό, πέντε, δέκα· ως πότε θα μας γλυτώνουν; Πρέπει να γλυτώσουν πια κ' εκείνοι από μας κ' έμεις από κείνους. Τη δική μας προκοπή να δούμε, που βέβαια δε θα μας τηνε φέρουν τα γιαπωνέζολογήματά μας.

Ι. Γ. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ

Γραμματικός. Παρακαλώ, θέλω τρεις μέρες άδεια... Είμαι να παντρευτώ.

Άφέντης. Ά, θέλεις τρεις μέρες άδεια πάλι. Τις προάλλες έλειψες τρεις μέρες γιατί είτουν άρρωστος. Γιατί δεν παντρεύτηκες όταν είτουν άρρωστος; Η άν δε γίνεται, γιατί τότες δεν ανάβαλες την άρρώστια σου ως τον κειρόν της παντρίας σου, γιατί; Τότε μια άδεια θάκανε και για τις δυό δουλειές.

Μη χειρότερα! Οι Άμερικανίδες άρχισαν το πάλεμα ως γυμναστική, και πολλές άριστοκράτισσες παλεύουν με όλο το πάθος καινούργιας αγάπης. Μια από τις κυρίες της πρώτης περιώπης έφερε και δασκάλες από τη Γιαπωνία, όπου υπάρχουν ξακουστές παλεύτρες, κι οι δασκάλες, φαίνεται, αυτές βγήκανε γυναίκες μεγάλης όμορφιάς και χάρης. Γιατί λένε, τίποτα δε κάνει τόσο άφράτο και σύμμετρο το κορμι όσο το πάλεμα.

Έγινε από τους «Καλούς», άν όχι και τους πλουσιώτερους, της Όδέσσας Ο Άλλος, ο Μαρούσης, είταν ίσως κάτι πιο γερό κεφάλι. Από τη μια όμως θεόμορφος και χαροκόπος (έλεγαν πως κάποια πριγγιπέσσα τρελλάθηκε σ' αλήθεια με τα μαύρα, τα όλοφλογα μάτια του), από την άλλη άπρονόητος κι άνοιχτοχέρης, πάντα στόν πεινόν τα φόρτωνε όλα του· και με την ιδέα πως μπορούσε μ' ένα του «κόλπο» να σκαρώση καμιάν ώρα όσα ο Σιφνίδης μαζεύει «φασούλι φασούλι» έξη χρόνους τώρα, τόρριχνε ή σ' όνειριασμα ή στο γλέντι, και μάλιστα τόσο, που τάφερνε και στενά κάποτες. Πήγαινε τότε στο Σιφνίδη και του γύρευε, πότε τη γνώμη του, πότε και δανεικά.

Ο Σιφνίδης τον άγάπαγε το Μαρούση. Τον άγάπαγε δηλαδή, έτσι, κι από άγάπη, κι από άνάγκη. Κάτι σήμαινε για λόγου του νάχη φίλο που κι όμορφος είταν, και ξυπνός. Με τέτοια προσόντα και στόν κόσμο και στό έμποριο χρήσιμος πάντα μπορούσε να νά του σταθί. Η έφερε και πως ο Μαρούσης είταν άνηθωπος άσάχι στήν τιμιότητα—έτσι τίν έλεγε. Τίν εύκόλυne λοιπόν και στα έμπορικά του και σ' όλα.

Έρχεται μια βραδινή ο Μαρούσης στο φίλου του, του άποθέτει καμιά καποστή ρούμπλια στο τραπέζι, ά· άβει ένα τσιγάρο, καθίζει σ'ά σπύτι του, ύστερα, καλοβλέποντας το Σιφνίδη και βρίσκοντάς τουνε σά συλ-

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑΣ»

ΟΙ ΔΥΟ ΦΙΛΟΙ

I

Ο Σιφνίδης κι ο Μαρούσης είτανε δυό φιλιωμένα παλικάρια στήν Όδησό, καμιά τριανταριά χρόνους και τώρα. Πώς βρέθηκαν εκεί, περιττό και να το ρωτούμε. Το ίδιο σά να ρωτούμε πως βρέθηκε τάφρυγαλα της Ρωμισούνης σκόρπινο από την χαλλιφορνία ως τη Λόντρα, κι από τη Λόντρα ως της Κίνας τα κατατόπισα. Τύχη γύρευαν, και τύχη έκαμναν. Δηλαδή ο ένας τους, ο Σιφνίδης. Είχε κατιτίς ή μυτερή εκείνη όψη του Σιφνίδη, που τίποτις δε σου χάριζε. Έτσι και τα μάτια του, που γυάλιζαν χρυσά και κιτρινωπά σά κεχλιμπάρια. Και με το να μ' ή χάριζαν τίποτις, μαζεύαν, κι όλο μαζεύαν πλούτη για το νοικοκύρη τους.

λογισμένο, σά μαρμμένο, του λείει,

— Αί, και τι έπαθε; Που είν' το σπολλάτη σου, που σου τα γύρισα και πριν τη διορία μάλιστα;

— Καημενε, ποιός τα συλλογίζεται τα παλιοχρήματα! Κάνει ο Σιφνίδης αναπηδώντας απ' εκεί που καθόνταν, και κόβοντας γοργή βόλτα μέσα στην κάμαρα.—Νά σου πώ, γυρίζει και του ξεναλεί με τα κεχλιμπάρνια του μάτια βουρλωμένα, με τα φίλα του χειλακια τρεμάμενα. Σου τα χαρίζω, καημένε, όλα. Τύφλες νάχουν όλα!

Έμεινε ο Μαρούσης ξερός.

— Είναι μια βδομάδα τώρα που δε σε είδα, ξαναλείει πάλι ο Σιφνίδης. 'Ισα ίσα από τη βραδιά που πήγαμε μαζί θέατρο. Θυμάσαι; Έμεις κάτου, εκείνη άπάνω. Στο δεύτερο θεωρείο δεξιά, μαζί με το γέρο της, τον Τραπεζίτη μου. Έσύ είχες σύρτα φέρτα με τις δυό θεατρίνες που καθόντανε δυο σειρές παρακάτω μου. Γ' άλλιές, βλέπεις, και σε φούσκωσαν πάλι.

— Ακούγω, όμπρός! Κάνει ο Μαρούσης άνυπόμονα.

— Αί, τι νάκούσης!.. Δε σου τάνάφερα τότες, κ' έγώ δεν ξέρω γιατί. Σάν κεραυνός όμως μύπεσε... η φλογερή εκείνη ματιά.

Και ξενακάθισε ο Σιφνίδης, νάνασάνη, νάναστενάξη, να τυλίξη κ' ένα τσιγάρο, τηρώντας κατά το

κρίνοντας το «Κρασί» του Σταθινόπουλου, το καταδικάζει ως γρημμένο σε γλώσσα μαλαία ρη—οι άνοητοι βλέπετε, βρήκαν μία λέξη άνοητη να την κοπανάνε κάθε ώρα και στιγμή—«ήτις τῷ ἐπεδλήθη Πάλληθε», ἐνῶ δὲ κ. Παλλης οὐτε τὸν Σταθινόπουλο γνωρίζει, οὐτε τὸ βιβλίο του ἀκόμη διάβασε.

Μὰ ποιά σημασία έχουν τέτοια πράματα; Τὸ γούστο μας νὰ κάνουμε, τὴν ἀνοησία μας νὰ δείξουμε, τὴν κουρελοκερασμένη κακομυρία μας νὰ ξεσκεπάσουμε, κι ὅλα τὰλλα κατὰ διαδόλου νὰ πᾶνε. Ποιὸς τὰ λογαριάζει! Τί μὲ νοιάζει ἐμένα τὸ κάτω κάτω, κύριε, ἂν ὁ Ἑρμονας διάλεξε κάθε λέξη του σὺν τίμῳ πετρώδι καὶ μ' εὐλάβεια τὴν τοποθέτησε στὸ βιβλίο του, ἢ ἂν ὁ Σταθινόπουλος γιὰ νὰ γράψῃ τὸ «Κρασί» του, ὅπως τὴν ἔγραψε, ἔδρασε καὶ ξιδρώσε δουλεύοντας νύχτα μέρα τίμια κ' εὐθυνοῦνται;

Ὁ κ. τυπογράφος ἢ ὁ κ. διορθωτὴς ἔχουν ἀντίθετη γνώμη ἀπὸ μένα καὶ ἡ γνώμη τους δὲν μπορεῖ παρὰ νάβῃ κ' ἡ σωστή, ἀφοῦ αὐτοὶ στοὶ χεῖροισ τοῦ νεκροῦ αὐτοὶ διορθῶν οὐνε τὴν κάθε δημοσιογραφικὴ ἀνοησία καὶ τὸν κάθε ρουτινιέρικο φαῖλαταρισμό.

Ἔτσι εἶναι καὶ δὲν μπορεῖ νάβῃ ἀλλοιότυπα. Κι ἂν ζούσε σήμερα ὁ μακαρίτης ὁ φίλος μου, ξέρω τί θὰ μοῦλεγε, νά :

— Αὐτὸς ὁ Ἑρμονας φαίνεται νάβῃ κακῆς ψυχῆς ἄνθρωπος, ἀφοῦ ἐβγαλε τὸ βιβλίο του ἐπίτιδος γιὰ νὰ πρὶλέψῃ τόσα χρυσὰ παιδιά—γιὰ νὰ μᾶς ἀποδείξῃ ἀκόμη μιά φερά πόση ἀνοησία δέρνει τὸ Ρωμαϊκό!...

Δ Π. Τ.

ΜΙΣΟΠΕΘΑΜΕΝΟΣ

Ἀπὸ δηγᾶται ἕνας μέσα τὴν ἀρετοδοχετική του.

«Θέλω, λέει, κρεβατωμένος καὶ παρὰλυτος ὡς μὴ βδομάδα. Μήτε νὰ σαλέψω μπορῶ καὶ νὰ λαλήσω, μὴ εἶχα σωστὰ ὅλα μου τὰ λογικά. Ὁ γιατρός μου, ἕνα καλὸ γερμανό, ἐρχότανε τακτικὰ διὰ τρεῖς φορές τὴν ἡμέρα νὰ μὲ δει, καὶ πάντα σὰ μὲ μιλῶσα, πολεμοῦσα ν' ἀπαντήσω, μὰ ἀδύνατο ν' ἐκφράσω μὴ συλλαβὴ, ἀδύνατο νὰ κουνήσω. Τέλος μὴ νυχτιά, ἀφοῦ μὲ κοίταξε τὸ σφυγμὸ καὶ μὲ ζήτησε κάπως πὺς προσηκνύει, τὸν ἄκουσα πὺς στέναξε καὶ εἶπε: «Ὁ καημένος ὁ Θωμάς!»

Ἐπειτα γύρισε στὴν νοικοκυρά μου καὶ τῆς εἶπε: «Πάει, τέλειωσε! Καλύτερα πᾶς τόσα ἔαν τότε σθανῶσουν». Ἐγὼ τᾶκουσα μὴ σέβηκα τὰ λόγια του, κ' ἔρχισα νὰ στανάζωμαι πὺς μ' ἔβλεπαν κίβλας στὴν κάμα μου, κ' εἶπανε νὰ μὲ θάψουνε ζωντανό. Μὰ συνέφερα μὴ στάλα δταν ἀπάντησε ἡ νοικοκυρά μου ἀποφασιστικά. «Τί τέλειωσες καὶ ξετέλειωσες! Ἔτσι δὲν πεθαίνουνε εἰς ὅσον νὰ πῶ, ὅσον ἔχει γιὰ ὑπερὰ ἀπὸ τόσα χρόνια! Ἐγὼ σοῦ λέω, γιὰ πρὶ, πὺς δὲν πέθανες». Ὁ γιατρός κούνησε τὸ κεφάλι του καὶ κατέθηκε κάτου στὴ σάλα νὰ δώσει τὴν εἰδηση το θανάτου μου στὸ γραμματικό μου. Κι εἰς διὰ τους τότε κίβησαν κοντὰ στὸ τραπέζι, κ' ἔρχισαν νὰ λέν τὰ προτερήματά μου, ρουφώντας ὅλη τὴν ὥρα τὸ καλὸ μου τὸ κονιάκ—ἔτσι ἀνακαταμένα μὲ ζεστὸ νερὸ καὶ ζάχαρη γιὰ

βάθος τῆς κάμαρας.

—Ποικνῶς; τῆς Παθλῶνας;

—Μὴ μοῦ τὸ λές ἔτσι αὐτὸ τὸνομα! Ἀνακινᾶζεται καὶ ξερονίχει ὁ Σιφνίδης. Εἶναι ὄνομα ἱερὸ... σὺν τῆς μάνας μου τόνονα!

Ζυγώνει ἔπειτα διὰ βήματα πὺς κοντὰ, καὶ τοῦ λέει.

—Μπρὲ Μαρούση, τὸ πιστεύεις; Ποτὲς μοῦ δὲν ἀγάπησα ἔτσι. Μὲ μὴ καὶ μονάχη ματιά. Μὰ τί ματιά! Ὅλα, ὅλα μοῦ τέλειε. Μὰ ρωτῆσε δὲ κίβλας, μπρὲ ἄνθρωπε! Ποιὰ ἄλλη σ' αὐτὸν τὸν κόσμο μὲρ-ρῆς τί τοῖς ματιά! Τέτοιον γλῶσσα τούρκου καὶ τί τοῖς πῶς!—Καμὰ, καμὰ, ὡς μὴτε ἡ μάνα μου, σὰ μὲ βόζανε στὴν ἀγκαλιά της, ἄλλο παιδί! Ἐκκαθάρισε κ' εἶπε.

Μαίνανε σιωπηλοὶ κ' οἱ δύο τους μερικὲς στιγμὲς.

—Καὶ τί λές νὰ κάμουμε; ρωτᾷ ὁ Μαρούσης, ἀφοῦ καλοχώνεψε τὴ δουλιὰ, κ' εἶδε πὺς ὁ φίλος του ὁ Σιφνίδης τοῦ παρουσιάζεται ἄλλος ἄνθρωπος τώρα. Ἀνθρώπος, πὺς, ἡ ἀγάπησε, ἡ φαντάστηκε πὺς ἀγάπησε, ἡ μονάχα λιμπίστηκε νάγαπήσῃ. Ἡ τρελλα ἡ ἴδια πάντα, μουρμουρίζε ὁ νοῦς του μὲ κάποιον κυνισμό, πὺς δὲν εἶταν καὶ φυσικὸς του.

—Μὴ βλέπεις; πὺς σοῦ μιλῶσα μὲ τόσο τάραχο, τοῦ λέει ὁ Σιφνίδης γυρίζοντας τὴν καρέκλα του κατὰ

τὴν καρέκλα τὴν ἑαμένη. Μὰ δὲν εἶταν οἱ μόνοι πὺς πίστευαν στὰ μαγικά φυσικά τοῦ καλοῦ μου κονιάκ. Εἶχε τὴν ἴδια πίστη κ' ἡ νοικοκυρά μου πὺς ἀπάνου ἄρχισε νὰ μὲ ποτίζει ἰσωτερικὰ μὲ τὸ ἴδιο κονιάκ, σὲ δόσεις ὅχι καὶ τόσο ὁμοιοπαθητικές, καὶ νὰ μὲ τρέξει ἰσωτερικὰ ὅλο μου τὸ κορμί. Τόσο πὺς τέλος ἀνατηώθηκα, καὶ πηδώντας ἀπὸ τὸ κρεβᾶτι φώναξε: «Ποῦ εἶσαι ἐκεῖνος ὁ σκυλογιατρός; ἘΚάτου στὴ σάλα» τρέβησε ἡ γερντίσσα σαστισμένη. «Τώρα σοῦ τὸν κᾶνω ἐγὼ γιατρὸ καὶ ντοτόρο!» Εἶπα, κ' ἀρπώντας ἕνα σεντόνι διπλώθηκα μέσα καὶ τρεμοκατέβηκα πὺς πὺς τὴ σάλα. Σὰν ἀνοίξα τὴν πόρτα καὶ παρουσιάστηκα σάβανωμένος, ἔπρεπε νὰ δεις καὶ γιατρὸ καὶ γραμματικό τί φωνὰς πὺς τῆσαν, τί τρῶμος πὺς τοὺς ἔπιασε, καὶ πὺς ἀναποδογύρισαν ἀπὸ τὸν τρῶμο τους τὰ ποτήρια τους μὲ τὸ κονιάκ μέσα. Μοναχὰ δταν ἄρχισα νὰ τοὺς βλαστημῶ πὺς μὲ σπαταλοῦσαν τὸ καλὸν μου κονιάκ, καὶ κίβησαν νὰ τραβήξω ἄλλη μιά, μοναχὰ τότες ξαναθάρρεψαν καὶ καταλάβαν πὺς δὲν εἶμουν φάντασμα, παρὰ ἐγὼ ὁ ἴδιος μὲ τὴν ἀληθινὴ μου σάρκα.

Τανκρέδος ὁ Σικελικός.

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

ΚΥΡΙΑΙ ΠΟΥ ΔΟΥΛΕΥΟΥΝ

Ἐγνώρισα τὴν κ. Ζλατάνου μὴ ἀπ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας κ' ἀπὸ τὸ στόμα τῆς ἑκουσα μεταξένια λόγια γιὰ τὸ μετᾶξί, πὺς ἀνέφερε τὰς ὥρας τῆς σχολῆς τῆς εἰς αὐτὸ, πὺς μετεδλήθη πρὸς χάριν του εἰς ἕνα εἶδος ἱεροποδοῦλου. Περὶ τὴν ἀκούραστα τὴν χωρὶ καὶ διδάσκουσα εἰς τοὺς χωρικούς πῶς τὴν ἔβλεπον ὡς ἐπιδιόχον εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ μετᾶξοκόλλους.

Ἡ εἰργνηνὴ κυρία μὲ τὸσον ἐνθουσιασμόν μου ὡμιλοῦσε, μὲ τὸσον ἀγάπῃ γιὰ τὴν ὡραίαν ἀποστολὴν τῆς, ὥστε ἂν δὲν μ' ἔκαμε ὁπαδόν τῆς, μ' ἔπεισεν ὅμως, ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ὅτι δὲν ἔχει ἀποδοῦν τὸν ὅσον ἀπὸ τὰ μαθήματα τὸν σοφὸν διδασκάλου μου ὥστε νὰ γράψω: «Ἀὐτὴν ὡς τὴν ὁδοῦ—πὺς δὲν ἀναρροῦν μόνο γιὰ μὴδὲ καὶ γιὰ τὴν Κηφισοῖα, ἀλλὰ κουράζον τὸ μυαλό τους καὶ τὴ γλῶσσάν τους καὶ γιὰ σοβαρότερα πράγματα.

Κυριαὶ πὺς δουλεύουν!... Τόσο παράξενος μοῦ φαίνεται αὐτὸς ὁ τίτλος, ὥστε τὸν ξαναγράφω. Κυριαὶ πὺς δ. υλεύουν καὶ ὅχι κυριαὶ πὺς φλουροῦν, ὅπως κ' ἐγὼ δὲ αὐτὴν τὴν στιγμήν, εἶναι καὶ ἀναποδοῦν καθὼς καὶ ἄνδρες πὺς νὰ φλουροῦν εἰτε εἰς τὴν Β. ὑλὴν, εἰτε εἰς τὰ συλλαλητήρια, εἰτε εἰς τὰς στήλας τῶν ἐφημερίδων, καὶ νὰ μὴ δουλεύουν.

Ῥυτυχῶς ἡ κ. Ζλατάνου δὲν εἶναι ἡ μόνη κυρία

μας πὺς δουλεύει γιὰ καὶ ὀλιγώτερον γυναικῆσιο καὶ περισσώτερον ἔθνικόν—ἂν δὲν ὅς τρωμάξῃ τὸ βαρὺ αὐτὸ ἐπίθετον. Εἶναι κ' ἄλλαι κυριαὶ μας πὺς δουλεύουν. Ἡ «Ἐνωσις τῶν Ἑλληνίδων», τὰ διὰ-φορα φιλανθρωπικά καταστήματα, καὶ τὸ Οἰκονομικὸ σύστημα εἶναι τόσα στόματα πὺς ἐξυμνοῦν τὴν ἐργασίαν τῶν κυριῶν.

Μὰ ὑπάρχει κ' εἰς αὐτὴν τὴν λευκὴν ἐργασίαν ἕνα μαῦρο στίγμα: Αἱ κυριαὶ πὺς ἐργάζονται, ὅχι γιὰ νὰ ζήσουν, ἀλλ' ἐρασιτεχνικῶς, χωρὶς συμφέρον, ἐξευγενίζουσαι τὴν ἐργασίαν, εἶναι δέκα, εἰκοσι, ποτὲ περισσώτεροι, ἀφοῦ τόσα μόνον ὀνόματα βλέπω νὰ παρελαύνουν κάθε τόσο ἀπὸ τὰς στήλας τῶν ἐφημερίδων.

Ποῦ εἶναι αἱ ἄλλαι πὺς ἔπρεπε νὰ μνησθῶν τὸ παράδειγμα τῶν καὶ νὰ τὰς ἀκολουθήσουν; Ποῦ εἶναι αἱ χιλιάδες τῶν Ἑλληνίδων, αἱ ὁποῖαι ἀποτελέσουν τὴν λεγεῶνα τῶν ἀμαζόνων τῆς ἐργασίας καὶ θὰ δώσουν ἄλλην ὄψιν, ἀνθρωπινωτέραν καὶ εὐ-λικρινεστέραν, εἰς τὴν ἀνδρόστατα πιθηκίζουσαν κοινωσίαν μας;

Θὰ χορευθῇ ἀκόμη κ' ἕνας ἄλλος χορὸς τοῦ Ζαλόγγου. Ὁ χορὸς ὅμως αὐτὸς δὲν εἶναι καμιά ἀνάγκη, γιὰ νὰ εἶναι ἔθνικος, νὰ χορευθῇ εἰς τοὺς ἀποτόμους βράχους τοῦ ἡρωικοῦ χωριοῦ τῆς Ἡπείρου. Ἀς χορευθῇ τριγύρω εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐργασίας καὶ τὸ ἀπ. τέλειμά του θὰ εἶναι ἐπίσης με-γάλο καὶ ἔθνικόν, ὅπως ἦταν καὶ τοῦ ἄλλου χοροῦ τ' ἀποτελέσματα.

Ἡ ΑΡΟΔΑΦΝΟΥΣΑ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ἡ ἀπορία πὺς ἡ ὁμορφιὰ στὸ κόσμῳ ὑπάρχει γιὰ νὰ καλοκαρδίζει τὸν ἄνθρωπον, ἀποδείχεται στραβή. Γιατὶ ὁ καθηγητὴς Λάγγης τῆς Ζυρίχης, ἔεταξε τὰ ζῶα πὺς βρῆσκονται κατὰ τὸ πᾶν τοῦ ὠκεανοῦ καὶ βόηκε πὺς τίποτε τὸν ὁμορφὸ δὲ βλέπει τὸ μᾶτι τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ χρωματισμὸς μάλιστα τῶν θαλασσινῶν αὐτῶν πλακταίων, φαίνεται, εἶναι φανταστικὸ καλλίον.

— Αἰ, Γέννη, τί λύνεις τὸ ζυλένιο σου ποδᾶρι; ἔλεγε ἕνας ζητιάνος εἰς ἄλλου στὸ δρόμῳ τῆς Κηφισοῖα. Τί, σκέλεσες ἀπὸ τώρα; Ἀκόμη ἡ ὥρα εἶναι τρεῖς.

— Ὁ, μὲ Κώστα, τόσο γλήγορα δὲ σκολνῶ γώ. Μὰ μοῦ κουράστηκε ἔτοστο τὸ γόνατο. Τώρα ἂν τὸ δέσω αὐτὸ τὸ παλιοκούτσουρο στὸ ζερβό μου τὸ γόνατο... Ἐλέησέ με τὸ σκατὴ, ἀρεντικό...

Παιδί. Πατέρα, δώστ' μου μὴ πεντάρα.

Πατέρας Κώστα, τώρα μεγάλωσες καὶ δὲν πρέπει νὰ ζητῆς πεντάρες.

Παιδί. Ἀς εἶναι, πατέρα, καὶ μὴ δραχμὴ λοιπόν.

Τὰ δύο λογία! Σηκώθηκε παλὲ καὶ φώναξε ὁ Σιφνίδης. Ἐσοὺ θὰ πᾶς νὰ τῆς τὰ πάρης τὰ δύο αὐτὰ λογία. Τοὺς γνωρίζεις ἐσοὺ Ἀγκαλιὰ καὶ ποιούς ἐσοὺ δὲ γνωρίζεις! Ὅλα πᾶς λοιπὸν αὐριο, καὶ θὰ τῆ... θὰ τῆ φέρῃς. Δηλαδή γιὰ τὴ σπουδαία τὴ δουλειὰ... Ζωὴ ἡ θάνατος. Ἐγὼ ἀπὸ φιλία καὶ τέτοια δὲν παύω. Στὴν Ἀγγλία δὲν εἶμαστέ τώρα. Εἶμαστέ στὴ Ρουσία. Ὁ, μὴτε στὴ Ρουσία! Στὴ Ρωμοσύνη μὲσα εἶμαστέ τώρα, κ' ὁ Ρωμῆς σὺν ἀποφασιστὴ νὰ δώσῃ τὸ εἶναι τοῦ γιὰ μὴ ξένῃ, θὰ πῇ πὺς εἶναι ὅχι ἀγάπη, παρὰ ὁ ἀφρὸς τῆς ἀγάπης!

Ὁ Μαρούσης, σὰ νὰ τοῦ πέρασε ὑπόψια πὺς τὸ φίλο του, πὺς σπάνια τὸν γλυκὶβλεπε γυναῖκα ἔξω ἀν πρόσμενε μερικὰ ψίχουλα ἀπὸ τὸ βίος του—μὴτε κᾶν τόνειρεύτηκε νὰ τὸν καλοματιάσῃ ἡ πεντάμορφη ἡ Παθλῶνα, τῆς Ὀδησσὸς τὸ καμάρι. Δὲν τοῦ εἶπε τίποτος ὅμως.

— Ἐνα πρᾶμα μονάχα, τοῦ παρατήρησε ὕστερ ἀπὸ μερικὴ συλλογὴ. Τὸ μολόγγες κ' ἐσοὺ πᾶς ἡ νία εἶναι ἀγγλομαθὴμένη. Κι ὅμως γυρεύεις νὰ τὴν πάρης μὲ προξενιά! Αὐτοῦ καταντᾷ ἀσυνέβαστα πράματα. Ὁ ἴδιος σοῦ πρέπει νὰ πᾶς καὶ νὰ τῆς τὸ πῆς σὺν ἄντρας.

— Ἀδύνατο, Μαρούση, ἀδύνατο. Δὲν ἔχω μὴτε τὸ θάρρος, μὴτε τὸ λόγο. Ἀνοιξέ μου ἐσοὺ τὸ δρόμο κα-

τὸ Μαρούση, καὶ βλέποντας τὸν κατὰματα μὲ τρόπο πὺς ἔσυχον καὶ πὺς σιχαρό. Ἐξὴ νύχτες τώρα, ἐγὼ τὸ ξέρω πὺς πέρασα. Τὰ φαντάστηκα ὅλα, τὰ ὀνειρεύτηκα ὅλα... μὰ καὶ τὰ λογάριασα ὅλα. Ἐγὼ τὸ ἔχει μου τῶκαμα. Πόσο εἶναι καὶ πόσο δὲν εἶναι, πρῶτος ὁ πατέρας τῆς τὸ γνωρίζει. Ψυχικὸ δὲ θὰ τοῦ γυρέψω, γυρεύοντάς του τὴν κόρη του. Καὶ μὴτε δίκιο εἶναι, ἀφοῦ ἡ ἴδια ἡ κόρη... πᾶς πᾶς μὲ γύρεψε κίβλας μὲ τὸ μᾶτις τῆς!

— Μὰ ἐσοὺ ἔλεγες τίς προάλλες, νὰ γυρίσης πᾶς στὴν πατρίδα, νὰ κάμῃς, νὰ δείξῃς...

— Ναι, τέλεγα. Τέλεγα πρὶν τὴ ματιά ἐκείνη. Ἐπειτα... γιατί τάχα νὰ μὴ γυρίσουμε καὶ στὴν πατρίδα μὴ μέρ...

Χαμογέλασε ὁ Μαρούσης ἄβεια, σὰ νὰ συλλογιόταν πὺς κ' ἄλλοι τὰ εἶπαν αὐτά.

— Τί νὰ κάμουμε, μὲ ρωτοῦσες, ζανάειπε ὁ Σιφνίδης συλλογισμένα. Νὰ σοῦ πῶ τί νὰ κάμουμε. Ἐπρεπε τὴν αἰρὴν κίβλας νὰ πᾶν νὰ τῆν δῶ. Τί τὰ θές, μὲ τὸ σήμερα μὲ τὸ αὐριο, δὲν τὰποκότησα. Ἴσως ὅμως καὶ γιὰ καλὸ. Σὰ σπουδαῖο τὸ πρᾶμα, καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ σκαλωσῇ μὲ τὴν πρώτη βίβλα. Ὑστερα ἔλεγε παλὲ πὺς ἴσως καλλίτερα ἴσα στὴν πατέρα. Μὰ ἀγγλομαθὴμένο κορίτσι βλέπεις, ξαναστοχάστηκε πὺς καλλίον πρῶτα διὰ λογία ἀπ' ἐκείνηνα. —Τὰ δύο λογία τώρα!

ΨΥΧΑΡΗ

ΖΩΗ ΚΙ ΑΓΑΠΗ ΣΤΗ ΜΟΝΑΞΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΝΟΣ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΥ ΡΟΜΠΙΝΣΩΝΑ *

Πρώτα, σάν ήρθε στὸ Νησί, συχνομιλοῦσε δυνατὰ κατόπι, μιλοῦσε περισσότερο μέσα του· στὸ τέλος, ἀρχίζε νὰ κοῦρη μόλις τὶς λέξεις ποὺ μὲρῳνε μὲ τὸ νοῦ του μονάχα, ὅταν ἔβλεπε ἢ συλλογιόταν ἕνα πράγμα, τὸ νομα τοῦ πραγμάτου σιγοπερνοῦσε ἀπὸ τὸ μυαλό του σάν εἶδος ἀντικυβίου. Μὰ δὲν εἶχε ἀνάγκη καὶ πολλὰ ὀνόματα· ἡ Κορφοῦλα του, ἡ ἀκρογιαλιά, τὸ κορφοβούνι, τὸ βουμάνι μὲ τὰ δέντρα καὶ τὰ φρούτα του τὰ ὠρεῖα, ἡ θάλασσα, ὁ οὐρανός, ἡ παντοεινὴ σιπασιά, ἡ λύπη του ἡ μεγέλη, κ' ἡ λήγη του ἡ ἐλπίδα, τόσα ἤξερε ὁ δύστηνος, τόσα ἔλεγε, τόσα ψιθύριζε μὲ τὸ νοῦ του στὴ μοναξιά.

Μὰ ἡ δέρετρή του ἐκείνη χρονιά στὴ Σάντα Κλάρα, τοῦ ἔφερε ἀπάνωτὰ τὰ δυστυχήματα, κ' οἱ πίκρες τοῦ ἤρθαν ἡ μιὰ κατόπι ἀπὸ τὴν ἄλλη. Μιὰ μέρα ὁ κακομοῖρος εἶχε ξεκινήσει νὰ πᾶν πέρα στὸ βουμάνι, καὶ σάν ἔφτασε, γιὰ νὰ ξεκουραστῇ, κήλησε μιὰ στιγμαῦλα καὶ ἀκούμπησε τὴ ράχη του στὸν κορμὸ τοῦ δέντρου ποὺ κρυμμένος στὰ κλαδιά του, εἶχε περάσει πέρσι ὅλο τὸ χειμῶνα. Ὁ τρόμος παραξέλιζε τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν κῆνε νὰ πιεζέχῃ τὸν ἑαυτὸ του, γιὰτὶ κοιτάζει γύρω του παντοῦ μερὶς, μήπως ἀπὸ δὲν ξέρω ποῦ ξετροπήσῃ ὁ ἀγνωστος κίνυνος ποὺ θὰ τὸν καταστρέψῃ. Κοιτάζει καὶ ὥστόσο κρύβεται καὶ ἀπὸ τὴ ματιά του τὴν ἴδια, γιὰτὶ φοβᾶται ὅλη τὴ Δημιουργία. Ἡ λύπη ὅμως, ἴσα ἴσα ἐπειδὴ γιὰ τοὺς λυπημένους ὁ κόσμος δὲν ὑπάρχει, δίνει στὸ ἄτομο πῶς μεγάλη σημασία, μ' ἑαυτὸ τοῦ δίνει καὶ κάποιο θάρρος, ἀρῶν γιὰ τίποτα δὲν τοῦ μέλει. Ὁ Γιάννης, λυπημένος καθὼς εἶτανε, θέλησε νὰ ξαναδῇ τὸ ποταμάκι ἐκεῖνο ποὺ πήγαινε κ' ἔπαιρνε νερό, χωρὶς νὰ σκύψῃ, μὴ λᾶχῃ καὶ βγῇ ἀπὸ τὸν πᾶτο κανένα ζωά, τρομερὸ σάν τὴν ἀγγελῶνα, ποὺ νὰ τρέξῃ κατόπι του καὶ νὰ τὸν πιάσῃ. Τώρα ζύγωσε ὁ ἄμοιρος, τόλμησε μάλιστα νὰ κοιτάξῃ τὸ ρέμα. Καλλία νὰ μὴν κοιτάξῃ! Μέσα στὸ ποτάμι, σὰ νὰ βλεπτότανε σὲ κα-

θρέφτη, ὁ Γιάννης εἶδε τὸ καμμένο του τὸ πρόσωπο. Ἄχ! πόσο ἀλλαξί! Ὁ ἴδιος δὲν ἤθελε νὰ τὸ πιστέψῃ, ὁ ἴδιος δὲ γινώριζε τὸν ἑαυτὸ του. Καὶ ποῖος θὰ τὸν γινώριζε σήμερις ἀπὸ τοὺς συντρόφους; Τὴ κατάσταση καὶ τί χάγια! Τὰ μαλλιά του σὰ νὰ μὴν τὰ εἶχε κόψει στὴ ζωὴ του. Ἀπὸ πᾶ τὸ ἤξερε, ἀπὸ καὶ πρὶν ἀναγκάστηκε νὰ τὰ δέσῃ ἀπὸ πίσω σάν τὸν παπᾶ. Μὰ τοῦ κρέμουνταν καὶ ἀπὸ μπροστά, τοῦ σκέπαζαν ὅλο του τὸ μέτωπο, καὶ μάλιστα μὲ τὰ γένεια του, ποὺ καὶ ἀπὸ ἐπεφταν ὡς ἐκεῖ κάτω, μόλις φαίνονταν τὸ πρόσωπό του, μόλις ἐμοιάζε πρόσωπο ἀνθρώπου· μιὰ μύτη καὶ δυὸ μάτια ποὺ λάμπανε μέσα σ' ἕνα εἶδος ἀγριόκλαδα ὀλμαδρα, τὰ φρύδια του δηλαδή. Βέβαια πὼς δὲν τὸ πρόσωπο, βέβαια πὼς δὲν τὸ εἶχε καταλάβει τί ὄψη ἔγινε τώρα ἡ δική του, ὡς ποὺ μπορούσε νὰ καταστήσῃ τέτοιο παλληκάρι.

Σηκώθηκε ὁ Γιάννης καὶ πρώτη φορὰ τὸ συλλογίστηκε νὰ ρίξῃ μιὰ ματιά στὰ ρούχα του. Νόμιζε πὼς εἶτανε ντυμένος πάντοτε τὸ ἴδιο. Χωρὶς κῆνε νὰ τὸ ὑποψιάσῃ, ὅχι μόνο εἶχε παλιώσει, μὰ κόντεβε νὰ φανθῇ ὀλότελιν ἢ φορεσιὰ του. Μόλις τοῦ ἀπέμνησκε δόθηκε, καίθε, στὴ ράχη, στὸ στήθος, στὴ πλάτη, στὰ σκέλια κανένα κυματάκι, κανένα κουρελλί ποὺ τὸ βκ-στούσαν ἀκόμη δυὸ τρεῖς κλωστής καὶ ποὺ ξέχασε λὲς νὰ πῆσῃ καὶ ἀπὸ μὲ τὰλλα. Τὰ παπούτσια του πιά, ξέρουμε πὼς πορπατοῦσε ζυπόλυτος καὶ ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα.

Ἐφρίξε ὁ δύστηνος ὁ Γιάννης σάν εἶδε τὰ χάγια του. Καλέ, τί λέγανε οἱ συντρόφοι πὼς ζωὴ δὲ θὰ γίνῃ; Ἐγινε, καὶ σωστὸ μάλιστα, γιὰτὶ, μόνο μὲ τὴ διαφορὰ ποὺ ἔπλυνε τὸ πρόσωπό του καὶ δὲ γλυφότανε σάν τὴ γάτα, γιὰ τὴν πάστρα του φρόντιζε ὁ ἄερας τῆς θάλασσας κ' ἡ πρακινάδα τοῦ βουμανίου. Τί νὰ κάμῃ τώρα; Νὰ μείνῃ ἔτσι; Ἐτσι νὰ περιφέρεται; Δὲν τὸ ἤθελε. Θυμήθηκε πὼς οἱ συντρόφοι του ἐκεῖ κάτω τοῦ εἶχαν ἀφήσει ἄλλη μιὰ φορεσιὰ. Γύρισε ἀμέσως στὸ μέρος ποὺ ἔλπιζε ἀκόμη νὰ τὰ βρῇ, ἂν καὶ δὲν ἤξερε πᾶς καλὰ καλὰ ὁ ἴδιος ποὺ τὰ ἔβαλε. Ὅσο καὶ ἂν συλ-

λογίστηκε στὸ δρόμο, χρειάστηκε, σάν ἔφτασε, κάμποσο νὰ ψάξῃ. Τέλος τὰ βρῆκε. Τὶς δυὸ κάσες τὶς εἶχε κουβαλήσει τότες μαζί μ' ἕνα μπόγο, γιὰ νὰ μὴ βραχύνει, μέσα στὸν κορμὸ ἐνὸς μεγαλόδεντρου ποὺ βρισκόταν ἐκεῖ, κοντὰ στὴν ἀμμουδιά. Δυσκολέφτηκε ὅμως ὡς ποὺ νὰ καταλάβῃ ποῦ μερὶς εἶτανε, γιὰτὶ, ὅσο ξερὸ καὶ ἂν εἶταν τὸ δέντρο, εἶχανε φυτρώσει χίλια χόρτα καὶ νοῦρια, ποὺ ἀπασκεπάζανε τὶς κάσες καὶ τὸ καπάκι τοὺς συνάμα. Τὶς ἀνοίξε χωρὶς κόπου τὰ ρούχα δὲν εἶχανε πάθει τίποτις. Τὰ εἶδε ποὺ λάμπανε, μέσα, παστρικά καὶ ὀλδασπρα. Δὲν ξέρω γιὰτὶ παραξενέφτηκε, ποὺ ἔβριζε μιὰ ματιά. Ἀντί νὰ χαίρεται ποὺ τ' ἔβλεπε φρέσκα φρέσκα, τοῦ φάνηκαν σάν κατὰψυχα. Εἶτανε μιὰ φορεσιὰ κομμένη σὲ χοντρὸ παννί, ἀπὸ κείνες ποὺ φοροῦνε οἱ νάφτες. Τὶς γινώριζε ὁ Γιάννης πολὺ καλὰ· πότε τοῦ ἔκανε μιὰ στὸ χωρὶς του ὁ ράφτης ὁ Μανωλῆς, πότε ἀγόραζε ὁ ἴδιος στὶς πολιτεῖες ποὺ κατέβαινε, σὰ δὲν πρόφτανε νὰ πᾶν στὸ χωριό. Μὰ τότες, εἴτε ρούχα πῆγαινε νὰ γοράσῃ ποῦθεν εἴτε ὅτι καὶ ἂν εἶτανε, μιὰ σουγιά, ἕνα σκουρί, ἕνα μαντίλι, ἕνα ποκάμισο ἢ κάθε ἄλλο, τοῦ φαίνονταν ὅλα σὰ ζωντανά, τοῦ φαίνονταν ἀλήθεια σὰ νὰ εἶχανε μέσα τους ὡς καὶ τὰ ψυχα μιὰν ψυχὴ, σὰ νὰ μιλοῦσε τὸ παννί, σὰ νὰ τρεῖζε ἡ τσόχα, σὰ νὰ πορπατοῦσαν τὰ παπούτσια, σὰ νὰ γελοῦσαν οἱ φορεσιὲς μὲ τὸν ἥλιο. Πήγαινε κ' ἔρχονταν ὁ κόσμος, φώναζε ὁ παρακατεφτὴς νὰ τραβήξῃ μουστερῆδες, θέρουθος καὶ κακὸ ποὺ γινότανε στὸ παζάρι ὅλο, ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρη στὴν ἄλλη! Ἐδῶ τίποτις ἀπ' ἄφρα. Καίνουρια καθὼς εἶτανε, ἀξεδίπλωτα, σιδεραμένα, τεντωμένα, ἐμοιάζαν τὰ ρούχα, στὴν κάσσα τους μέσα, ὅταν τὴν ἀνοίξε ὁ Γιάννης, σάν τὸ σάβανο ποὺ βάζουνε στοὺς νεκρούς. Τὰ κούτρε, τὰ τραβήξε, τὰ ξάπλωσε χάμου, τὰ κούτρε ἄλλη μιὰ, καὶ πάλι τοῦ φάνηκε ἡ ὄψη τους λυπητερὴ συνάμα καὶ παραξενή. Τέτοια καίνουρια, κατὰσπρα ρούχα εἶταν ἕνα πράγμα ποὺ δὲν εἶχε τὸ λόγο του στὴ Σάντα Κλάρα.

Δὲν ταίριαζε μήτε μὲ τὸν οὐρανὸ, μήτε μὲ τὰ γῆρα τὰ βουμάνια, μήτε μὲ τὴ μοναξιά.

Ὡς τόσο τὰ πῆρε ὁ Γιάννης, τὰ φόρεσε, ὅχι ὅμως χωρὶς νὰ πορήσῃ καὶ λιγάκι, γιὰτὶ δὲν τοῦ πήγαιναν καθόλου, τὰ βρισκε τώρα σὰ στενούτσικα, ἔλεγε ἀμέσως νὰ τὰ βγάλῃ νὰ γλυτώσῃ. Δὲν τὰ βόγαλε ὅμως. Ντραπῆκε τὰ νὰ περπατᾷ γυμνός, τώρα ποὺ μὲ τὰ ρούχα θυμήθηκε τὸν πολιτισμένον τὸν κόσμον, δὲν τὸ ξέρω. Μὰ, ὅπως καὶ ἂν εἶναι, δὲν τὰ φόρεσε πολλὴν καιρὸ, γιὰτὶ γλήγορα καταπιεστικὴ ἄλλη δουλειὰ.

Ἡ λύπη ποὺ ἐννοιωθε μέσα του ὁ Γιάννης ἐκείνη τὴ χρονιά, ἔφερε τὸ νοῦ του σὲ καίνουριους λογισμούς.

(*) Κοίταξε τὰ φύλλα 97, 96, 98 καὶ 99.

ταπῶς σοῦ λέω, καὶ τὰλλα βολεύονται μόνα τους.

—Κατάλαβα, εἶπε ὁ Μαρούσης. Τὶς θὲς καὶ τὶς ἀγάπες σου σάν τὶς δουλειές σου νὰ γίνονται. Μὲ λογαριασμὸ καὶ μὲ μέτρο. Πολὺ καλὰ. Ὅ,τι βγαίνει ἀπὸ τὸ χέρι μου θὰ τὸ κάμω.

—Τάφινω ὅλα, τὴ ζωὴ μου ὅλη τὴν ἀφίνω στὰ χέρια σου, εἶτανε τὰ στεφὰ λόγια τοῦ Σιφνίδη σάν τὸν καλονόχτιζε ὁ Μαρούσης.

2

Ἡ Εὐγενία Παβλώνα Βλαδιμηρόβσκη εἶταν, καθὼς εἶπαμε, ἡ πρωτόμορφη τῆς Ὀδέσσας τότες. Εἶχε ἡ ὁμορφιά της κατὶ σάν ξενικό, κατὶ ποὺ σοῦ θύμιζε πῶς δυτικώτερα κλίματα. Φαίνονταν ἀψηλὴ, δίχως νὰ περκεῖται· λυγερή, καὶ ὅμως ὅχι παραλιγνὴ. Τὰ χεῖλη της εἶταν παχουλότσικα, εἶναι ἀλήθεια· μὰ τὰ γορσοκλειε ἀνήσυχη ψυχὴ ἀποκάτω, καθὼς καὶ τὰ μάτια της τὰ μεγάλα, τὰ βαθιογάλανα. Ἰσως τὸν ξενικὸν αὐτὸν ἄερα τῆς τὸν ἔδωκε τριῶν χρόνων ζωὴ στὴ Ρώμη, τότες ποὺ μικρούτσικη ἀκόμα τὴν εἶχε ἐκεῖ ἡ μακαρίτισσα ἡ μάνα της μὲ Ἀγγλίδαν συντρόφισσα, ποὺ τὴ συνόδεψε κατόπι ὁρραὴ ὡς τὴν Ὀδησσό, καὶ ἀκόμα μαζί της ζοῦσε.

Εἶταν τὸ πᾶν ἡ Παβλώνα μέσα στὸ σπιτί τώρα. Ὁ γέρος της δὲν ἀνακατεβότανε στὰ σπιτικά καὶ πολὺ. Τὸ κάτω κάτω εἰκοσιπέντε χρόνων κοπέλλα, Εὐ-

ρωπαϊκὰ ἀναθρεμμένη, μὲ Ἀγγλίδαν κυρία κοντὰ της, δὲν ἔπρεπε νὰ δίνῃ τοῦ γέρου καὶ μεγάλες φροντίδες. Κάμποσες εἶχε στὴν Τράπεζά του, κάμποσο ὑπόφερε καὶ ἀπὸ τὸ στερεμὸ τῆς γυναίκας του, καὶ ὅταν ἔρχότανε σπῆτι ἐννοοῦσε νὰ καμαρώνῃ βλέποντας τὴν Παβλώνα του σὰ δέσποινα τοῦ σπιτιοῦ, καὶ ὅχι σάν παιδί του.

Εἶταν ἀνοιχτὸ τὸ σαλόνι τους. Ἡ Ἀγγλίδαν βέβαια πάντα ἐκεῖ. Μὰ ἡ Ἀγγλίδαν τὸ θάρρενε χρέος της νὰ θρέφῃ, καὶ ὅχι νὰ περιμαζεύῃ τὰ κοινωνικά προσόντα ποὺ στόλιζαν τὴν Παβλώνα, κ' εἶχε τόσα, ποὺ κάθε λίγο ρίχνονταν τοῦ γέρου της νὰ σηκωθοῦν ἀπὸ τὴν Ὀδησσὸ καὶ νὰ πᾶνε πᾶς νὰ ἀράξουνε σὲ καμιά δυτικὰ πρωτεύουσα, μὰ ἄς εἶναι καὶ Βιέννα. Τάκουγε αὐτὰ ὁ γέρος, κ' ἔπαιρνε ἀμέσως πρέζα ταμπάκο γιὰ νὰ φτερνιστῇ, κ' ἔτσι νὰ μὴν πῇ τίποτις.

Τὴν αὐριανὴ τῆς βραδινῆς ποὺ ἀντάμωσε τὸ Σιφνίδη ὁ Μαρούσης ἀρχισε ἀπὸ νωρὶς νὰ τοιμάζεται, γιὰ τὴ μεγαλοσημαντὴ του ἐπίσκεψη. Κι ὅμως εἶταν ἀργούτσικα σάν παρουσιάστηκε στὴν αἴθουσα τῆς Παβλώνας. Λογαριασμένο καὶ αὐτό, καὶ βγῆκε σωστός ὁ λογαριασμός, ἀπὸ ὅλοι εἶτανε φευγάτοι σὰ φάνηκε, ὡς κ' ἡ Ἀγγλίδαν εἶχε βγῇ νὰ κοιτάξῃ τὸνα τὰλλο πρὶ νὰ γυρίσῃ ὁ γέρος.

Ἀστραφε τὸ πρόσωπο τῆς Παβλώνας ὅμα τὸν εἶδε

τὸν Ἀριστομένη Μαρούση. Ἐλεγε καὶ καθρέφτιζαν ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου τὴν ὁμορφιά καθὼς ἀντικρίστηκαν. Εἶχαν προανταμωθῇ σὲ κάμποσους χοροὺς τὸ χειμῶνα ἐκεῖνο.

—Μιὰ βδομάδα ἴσα ἴσα ποὺ σὰς ξαναίδια, εἶπε σὰ σοβαρὰ, σάν παιχιδιάρικα, ἡ Παβλώνα.

—Μιὰ βδομάδα, στὸ θέατρο· ἀπολογήθηκε ὁ Μαρούσης.

—Μπὰ! καὶ μὲ παρατηρήσατε; Ὁμοῦσα πὼς ἀδύνατο νὰ βλέπῃ κανεὶς τρεῖς γυναῖκες μονομιᾶς!

—Ἦθελα νὰ σὰς ἔβλεπα ὅχι σὲ τρεῖς, μὰ σὲ τριαντατρεῖς κοπέλλες ἀνάμεσα καὶ νὰ μὴν ξανοίξω...

—Σώνει, σώνει! τὸν ἀντέκοψε ἡ Παβλώνα μὲ κάποιο νάζι. Κι ὅμως ἀδύνατο στάθηκε νὰ τὸ δῶ τὸ χαμόγελό σας, πρόσθεσε μὲ σαρκαστικὸ παράπνοο. Τόσο, ποὺ χαρίζα φιλικὲς ματιές τοῦ συντρόφου σας, ἴσως δὰ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο σὰς βγάλω ἀπὸ τὰ γλυκά σας τὰ δειρά. Γυναικησία κακία, βλέπετε...

Ἐμεινε ὁ Μαρούσης μιὰ στιγμὴ σιωπηλός. Τὰ ξήγησε ὅλα ἀστραπή. Δὲν ἄλλαξε ὅμως μήτε ἥθος, μήτε ὁμιλία. Πὼς εἶταν ἡ ἐντολὴ του μάταιη, φῶς ὀλοφάνερο. Μὰ ἂ δὲν τὸν ἔστελνε ὁ Σιφνίδης, δὲ θάχε ὀμροστά του τὴν πανώρια τῆς Ὀδέσσας ἐκείνη τὴν ὥρα. Γιὰ τὸ φίλο του λοιπόν, καὶ γιὰ τὸ φίλο του μόνο ἔπρεπε νὰ δουλέψῃ.

Στή μοναξιά, μεταμορφίζεται ὁ ἄνθρωπος καὶ πάει, δί-
χως ὁ ἴδιος νὰ τὸ ξέρῃ. Ἡ λύπη ἐκείνη, ποὺ τοῦ
εἶχε κάμει τόσο καλὸ, ἴσως εἴτανε τὸ ὑστερὸν τὸ ἀνθρώ-
πινο ποὺ τοῦ ἀπομόνησε, σὲ μιὰν κρίσιμη ἐποχὴ τῆς
ζωῆς του, ὅταν κιντεῖς νὰ ἀλλάξῃς ὁλοτελὲς καὶ νὰ γίνῃς
σωστὸ παιδί τῆς ἐριμίας. Ἡ λύπη ποὺ μὰς κάνει
ἐμᾶς νὰ γυρεθούμε ἀπομόνωση στὶς πολυτελεῖς, ἐκεί-
νους τὸν ἔκανε νὰ μὴ θελῇ τὴ μοναξιά. Ἰσὺ ἴσα, γιὰ
νὰ τὴν ἀποφύγῃ, στοχάστηκε κατὶ ποῦ δὲν τοῦ περ-
νοῦσε ὡς τότες ἀπὸ τὸ νῦν. Εἶχε τὴ σπηλιά του κάτω
στὰ πόδια τῆς κορφοῦλας του, τὴν κρηβάτακιμωρή
τοῦ ποῦ εἶλεγε. Μὰ τοῦ φάνηκε ἄξαφνα σὰ συνήθειο
παράξενο καὶ ποῦ τῶνουνε μόνον κατὶ βάρβαρο λαοί
κατὶ ἄγριοι, νὰ κοιμούνται μέσα στὶς σπηλιές. Θέλησε
νὰ κάμῃ σπιτί κι ἀφτό, τουλάχιστο καλυβούλα. Θυ-
μήθηκε τότες τίς κάσσεις μὲ τὰ ἐργαλεῖα ποὺ τοῦ ἄφη-
σαν οἱ συντρόφοι στὴν ἀμμουδιά. Γιὰ νὰ μοιᾶξῃ λοι-
πὺν κι ἀφτό, μὲ τοὺς ἄλλους ἄνθρωπους, εἶπε νὰ δου-
λεῖ μὲ τὸ ἴδιο χέρι, μὲ τὸν ἴδιον τὸν τρόπο. Πῆρε τὰ
σιδερικά, τὸ φτυαρί, τὸ πριόνι, τὸ σφυρί, τὰ καρφιά κι
ὁ τι βρήκε. Ἀρχισε νὰ κόβῃ τὰ δέντρα, καὶ τοῦ ἦρθε σὰν
ἀλλόκοτο νὰ ἀθεταῖ νὰ κόβῃ ἀφτός ἀκοφτὰ δένδρα
στὴ Σάντα Κλάρα. Ὡς τόσο βίχτηκε στὴ δουλειά.
Πελέκησε, πριόνισε, ἔσκαψε, ἔκαμε λάκκους, πῆρε χῶμα,
πῆρε νερό, πῆρε πέτρες, τίς κόλλησε μὲ τὴ λάσπη, ἔ-
βαλε θεμελίαι, σκάρωσε κατὶ ξύλα, ἔρπαιζε σπιτί, δη-
λαδὴ μιὰ κάμαρα μεγάλη μεγάλη. Τὸ χτίσιμο κ' ἦ
φασκίρι ὅλη βόσταζε ὅχτῳ μῆνες, ἴσως καὶ περισσό-
τερο. Ποῦ νὰ λογαριάζῃ ὁ Γιάννης; Ἐνὰ μόνον κατὰ-
λαβε, πῶς ἡ περιφημία τοῦ ἦ φρεσινά, ἡ δέστερη, πῆγε
τοῦ βρόντου σὰν τὴν πρώτην. Ἄμα ποῦ ἔπιασε νὰ δου-
λέβῃ, λίγο λίγο τὴν ἔβγαλε καὶ μῆτε γύρισε νὰ τὴ
δῇ. Στενόχωρο πρᾶμα. Κράτηξε ἕνα εἶδος ζουναίρι, καὶ
μὲ τὸ κέρι τοῦ ἐργαζότανε ἀνάλαφα κι ὠραία.

Ὡραῖο πρᾶμα νὰ ἐργάζεται κανεὶς, ὅσο κατὰ
καρδίαν κι ἂν εἶναι, μὲ ἀποτέλεσμα; Ὡραῖο βέβαια
πῶς δὲν εἴτανε τὸ σπιτί, ἀφοῦ σπιτί τὸ ἔλεγε. Τὸ κοί-
ταξε. Νὰ πῆς πῶς τὸ χάρηκε, ψέματα θὰ πῆς. Μῆτε
καλύβια σωστὴ δὲν εἴτανε. Ἀηδία. Ἐνὰ γελοῖο, κω-
μικό, μπόσκιο πρᾶμα, δίχως γούστο, δίχως λόγο, δίχως
τίποτις. Ποιὸς εἶδε ποθενὰ τέτοιον χτίριο; Οὔτε γιὰ
χωρὶ οὔτε γιὰ χώρα δὲν ταίριαζε, μὲ οὔτε καὶ γιὰ
τὴ Σάντα Κλάρα. Τὶ τὸ ἤθελε; Μήπως δὲν εἶχε τὴ
σπηλιά του, τὰ δέντρα του τὰ κούφια; Κοιμοῦνταν
ἐκεῖ πολὺ καλὰ. Εἴτανε ὅμως καὶ πιὸ σωστὸ νὰ κοι-
μάται κανεὶς σὲ μιὰ σπηλιά, σ' ἕνα δέντρο, παρὰ νὰ
χτιζῇ παλάτια. Ἀφτὰ εἶχε τὸ Νησί του, ἀφτὰ ἔπρεπε
νὰ γαπήσῃ κι ὁ ἴδιος, νὰ μὴ γυρεθῇ ἄλλα. Νὰ μπο-

ροῦσε τουλάχιστο νὰ τοῦ χρησιμίσῃ τὸ σπιτί! Νὰ
μποροῦσε ἡ καλύβια νὰ τοῦ ἀποσιμᾷ τουλάχιστο τὴ
μοναξιά! Νὰ τὴν ἔβλεπε καὶ νάλεγε πῶς εἴτανε σὰν
τοὺς ἄνθρωπους, πῶς δὲν εἴτανε πιά μόνος! Διόλου.
Μῆτε σ' ἀφτό δὲν τοῦ στάθηκε χρησιμὴ τοῦ φαίνου-
σαν τῶρα ἡ ἐριμιά μεγάλητερη. Ἐνὰ σπιτί ἐκεῖνὰ, δί-
χως κάτοικους, δίχως ἄλλα σπιτία τριγύρω του. Ἀνυ-
πόφορο. Ἄν εἴτανε δύο, ἂν εἴταν ὁ Γιάννης ἀπὸ τὴ
μιὰ μεριά, ἕνας σύντροφος ἀπὸ τὴν ἄλλη, καλὰ. Μὰ
ποῦ νὰ γυρεθῇ συντρόφους στὴ Σάντα Κλάρα; Μῆτε
ζῶν δὲν εἶχε νὰ τὸν ἀκολουθῇ. Ὅτι κι ἂν ἔκανε, ὅτι
κι ἂν καταπιανόνταν ὁ δύστυχος, ἀφτό καὶ πάντοτε
ἀφτό τοῦ ἔτρωγε τὸ σπικώτι, ἀφτό τοῦ χτύπαι κάτω
κάθε ἐλπίδα, ἡ παντοτεινὴ του ἡ μοναξιά. Τοῦ κά-
κου! Ἀδύνατο νὰ συνήθισῃ. Δὲν μποροῦσε. Καταν-
τοῦσε τρομάρα ἀληθινή, ἀβάσταχτο σκελετὶ, βαριμοῦρα
καὶ λιγούρα.

Παραίτησε τὸ σπιτί, δὲ γύρισε νὰ τὸ δῇ. Τὰ ξύλα
κ' οἱ πέτρες συντροφιά δὲν εἶναι. Εἶναι συντροφιά, σὰν
τραβιέται κανεὶς μοναχὸς του καὶ φέβγει ἀπὸ τοὺς ἀ-
θεώπους· σὰν τραβοῦνται ἀφτοὶ καὶ φέβγουνε μακριὰ
σου, ὅς πάνε στὸ καλὸ τὰ ξύλα κ' οἱ πέτρες. Ἐπὶ θε-
λεῖς πλάσμα ζωντανό. Πλάσματα ζωντανὰ στὸ Νησί
εἶχε μόνον ἕνα εἶδος. Εἴτανε οἱ καραβίδες ἐκεῖνες οἱ με-
γάλες, οἱ ἀστακοί, ποὺ τοὺς εἶχε βάλει στὸ χαβούζι
καὶ ποῦ ἔπλεχαν ἐκεῖ μέσα. Πήγαινε, τὰ κοίταζε κάθε
μέρα. Εἴχανε κατὶ κινήματα ποὺ τὰ ἤξερε τώρα, πάν-
τοτε τὰ ἴδια, μὰ ποῦ τὰ συνήλιζε καὶ τάγαπα. Κά-
θουνταν ἄρες, καμάρωνε, σὰ νὰ πρόσμενε κατὶ νὰ γίνῃ
σὰν τὶ τάχα: Νὰ μιλήσουνε; Δὲ μιλούσανε. Ὅχι.
Πρόσμενε ἴσως νὰ τὸν καταλάβουν τὰ μάτια τους, νὰ
δοῦνε πῶς εἶναι κι ὁ ἴδιος πλάσμα, ζωντανὸ σὰν καὶ
ἀφτό, νὰ βρῇ συντροφιά, νὰ νησάνῃ.

Τὸν κοίταζαν καὶ τὰ ζῶα, κάπου κάπου, σὰ ζύ-
γωνε, μὲ τὰ μάτια τους τὰ βουδῇ. Ὅσο βουδῇ ὅμως
κι ἂν εἴτανε, κόντεβι νὰ εἶναι ἡ μόνη του παρηγοριά.
Ἄνοιγε ἄθελα τὸ στόμα, κατὶ νὰ τοὺς πῇ. Ἐπιανε
τίς κουβέντες μοναχὸς του, ἔλεγε χίλια δυό.

— Ἄμπρ σὺ, ποῦ θές νὰ μοῦ ξεφύγῃς, σὲ βόστω.
Ἄμρ σὺ, ποῦ μοῦ κάνεις τόσες βόλτες, δὲ σ' ἀφίνω καὶ
μὴ σὲ μέλῃ. Καλὰ εἶσαι δὴ μαζί μου. Τὶ ἀνάγκη τὴν
ἔχεις τὴ θάλασσα; Θὰ χαθῇς ἐκεῖ μέσα τῆς καὶ δὲν
τὰ βγάξεις πέρα. Ἐλα, νὰ σὲ βλέπω λιγάκι, νὰ χαί-
ρουμαι καὶ γώ, ἔλα.

Ὅταν ἔφτασε τὸ Πάσχα, δὲ βόσταζε νὰ τὰ σκο-
τώσῃ. Μὰ μπορεῖ καὶ νάχασε τὸ λογαριασμὸ του. Τὸ
καταλάβαινε ἀπάνω κάτω ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ ἔκανε κι
ἀπ' ὅσα εἶχε παρατηρημένα τὴν πρώτη χρονιά. Νὰ

πῇ ὅμως πῶς δὲ γελάστηκε, πῶς νὰ τὸ πῇ; Τὰ ση-
μαδία ἐκεῖνα ποῦ χάραιε πέροι σ' ἕνα δεινρόκορμο, τὰ
φαγαν τὰ χόρτα. Φύττει παλούκι· ἀνέβηκαν τὰ χόρτα
ὡς τὴν ἀκρὴ. Τὰ μπερδεύει, σάσισι, βαρέθηκε. Τὸ βέ-
βαιον εἶναι ποῦ μῆτε νὰ νηστεθῇ πιά στὰ μπόσκια,
δὲν τοῦ ἔστρεψε, μῆτε νὰ θαρρῇ τάχατις πῶς ἔφαξε
ἀρνί, σφαζόντας ἀχελώνα. Ζῶο κι ἀφτή. Δὲν εἴτανε τό-
σος κόσμος στὴ Σάντα Κλάρα, ποῦ νὰ καταντήσῃ φο-
νιάς. Ὅχι, ἐννοεῖται, ποῦ νοστιμέβουνταν καὶ τόσο
πολὺ τὴ συντροφιά τους· θύμωνε μάλιστα κάποτε, γιὰτὶ
καὶ τίς ἀχελώνας καὶ τίς καραβίδες καὶ τοὺς ἀστακοὺς,
τοὺς ἔδρισκε, μὰ τὸ θεό, σὰν ἀψυχούς καὶ κουτούς μὲ
τὸ παραπάνω. Μὰ τί τὰ θέλεις; Κινιούντανε, ζού-
σανε. Κατὶ κι ἀφτό, νὰ βλέπῃς τριγύρω σου λίγη κί-
νηση, λίγη ζωὴ.

Ἡ ἀκίνησις ἐκείνη τῆς Σάντα Κλάρας εἴτανε ποῦ
τοῦ βάραινε τὸ λογισμό, ποῦ τοῦ ἔφερνε ἀνίκητη
πλῆξη. Βροχὲς ποῦ καὶ ποῦ. Μὰ ὡς κ' ἡ θάλασσα σώ-
παινε πέρι πέρα. Στὸ Νησί πιά, μόλις ἀκούγονταν
τὰ φύλλα μὲ τάγερι, πηχτὰ πηχτὰ σὰν ποῦ εἴτανε.
Ὁ Γιάννης κάποτε πήγαινε στάκρογιαλί, ἔβριχνε πέ-
τρες στὸ γυαλό, ἡ μὲ τὸ χέρι του τάραιε τὸ νερὸ τοῦ
χαβουζιοῦ, ἡ ἔπιανε δυὸ κλαρί, τὰ χτυποῦσε τὸ ἕνα
πάνω στ' ἄλλο, γιὰ νὰ κόψῃ τὴν ἀλύπητη σωμασιά,
νάκούσῃ κρότο. Μὰ τί κρότος; Μισός, σὰν ἀφύσικος,
σὰν τρομασμένος, καὶ τρώμαζε ὁ ἴδιος σὰν τὸν ἔπαιρνε
τάφτι του. Μιὰ νύχτα ὅμως ἀκουσε κρότο ἀληθινόν.
Εὐπνησε ξαφνικά. Κοιμοῦνταν, ἐκεῖνο τὸ βράδυ, κάτω
στὴ σπηλιά του, κοντὰ στάκρογιαλί, μισόδρομα σὰν
ἀνεβαίνει πρὸς τὴν Κορφοῦλα, τὴν ἀγαπημένη του.
Ἀστραπὲς καὶ βροντὲς, ὁ οὐρανὸς πυρκαγιά. Τὸ εἶδε ἀπὸ
τὸ νοήγιομα τῆς σπηλιάς καὶ χόρηκε. Νὰ στὸ τέλος ποῦ
ζωντανέβει ἡ πλάση· ξυπνοῦσε κι ἀφτὴ ἀπὸ τὸν ὕπνο
τῆς. Σωστὴ φουρτούνα. Τὶς ἤξερε ὁ Γιάννης τίς κακο-
καιριές, σὰν εἴτανε στὸ καρδί μὲ τοὺς συντρόφους καὶ
μὲ τὸν καπετάνιο. Ἀρχισε νὰ φωνάζῃ, νὰ τρέχῃ, κα-
θὼς ἔκανε καὶ τότες, κι ἀντὶς κατάρτια, νὰνεβαίνῃ
πὰ στὰ δέντρα. Τὰ κύματα, γιγαντωμένα, σὰ μυριά-
στομα θεριά, σηκώνοντουσαν καὶ φτάνανε λὲς ἴσα μὲ
τὴν ἀκρὴ τῆς Κορφοῦλας, ἀληθινὰ θεριά, μὰ τὸ θεό,
ποῦ μὲ τὸ βουθούνη τους τὸ μανισμένο ἐμοιάζε καὶ γυ-
ρέβαινε κατὶ νὰ χαψοῦνε, νὰπορουφῇξοῦνε τὸν κόσμον.
Ἄξαφνα ἔπεσαν, κατακοιμήθηκαν, κουρασμένα, ἀφα-
νισμένα, ζαλισμένα, καθὼς ὁ ἀπεφτε κάνα βούβαλο ξε-
φρενιασμένο ποῦ τὸ κέντησε ἡ λύσσα, ποῦ χυμύηξε μὲ
τὴν ὀρμὴν του ὅλη καὶ στέκεται, γιὰτὶ πῆγε κ' ἔσπασε
τὸ μούτσουνο του σ' ἕνα βράχο. Ἡσύχασε ἡ φουρ-
τούνα μονομιᾶς, ὅσο γλήγορα καὶ σηκώθηκε. Φαίνεται

— Νόστιμη ἀδυναμία αὐτή, τῆς εἶπε μὲ κάποια
εἰρωνεία. Ἀδυναμία ποὺ πολλὸν κοριτσιώνη μοῖρα ἀπο-
φάσισε, κι ἀκόμα ὁ ἀποφασισμὸς...

— Μὰ μὴ δὰ καὶ τόσο τραγικός, γιὰ ὄνομα Θεοῦ!
Ανασηκώθηκε καὶ φώναξε ἡ Παβλώνα γελῶντας.

— Τραγικός, ὅχι· μῆτε καὶ κωμικός. Δραματικός,
ναί. Αὐτὸ τὸ δράμα ἔτσι ἀρχίζει, κ' ἔτσι τελειώνει.
Κ' ἔτσι πρέπει, μάλιστα ὅταν ἔρχεται κι ἀπὸ τὰ δυὸ
μέρη. Εἶπε τώρα σὰν πιὸ σοβαρὰ ὁ Μαρούσης.

— Νὰ σὰς πῶ, Κύριε Μαρούση. Γυρεύετε νὰ πο-
λεμήσατε γυναίκα μὲ γυναικίστους τρόπους. Ἀφήστε
τα, δὲν εἶναι γιὰ σὰς αὐτά. Ἀποκρίθηκε ἡ Παβλώνα
μὲ ἥθος ἀγγιχτικό.

— Στὸνομα τοῦ Χριστοῦ. Σὰς λέω σὰς ἀγαπᾷ ὁ
Σιφνίδης, καὶ σὰς ἀγαπᾷ ὅσο μὴτ' ἐκεῖνος δὲ φαν-
ταζότανε.

Ἐμεινε μιὰ στιγμή ἡ Παβλώνα ἀμίλητη. Γυρί-
ζοντας ἔπειτα κατὰ τὸ Μαρούση, καὶ βλέποντάς τον
μὲ μάτια φλόγα καὶ μὲ χεῖλη μισόπικρα, τοῦ λέει τρυ-
φερὰ καὶ παραπονηρικά.

— Γιατί μὲ τυραννεῖτε ἔτσι; Τί σὰς ἔφταιξα;
Σηκώνεται ἄμειως ὁ Μαρούσης ὁλόρθος.

— Νὰ σὰς τυραννήσω; Ἀδύνατο τέτοιο πρᾶμα!
τῆς λέει προχωρώντας, καὶ κάμνοντας νὰ σκύβῃ γιὰ
νὰ τῆς φιλήσῃ τὸ χέρι, ἀφορμὴ νὰ τὴν ἀποχαιρετήσῃ.

Ὅργισμένη τότες τονὲ σπρώχνει μὲ τὸ χέρι τῆς ἡ
Παβλώνα, γυρνώντας ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ συννεφιασμένο
τῆς πρόσωπο.

Στέκεται ὁμπρὸς τὴν ὀργισμένην Θεὰ ὁ Μαρούσης,
καὶ μὲ λόγια σιγανὰ, μὰ ἀποφασισμένα, τῆς λέει.

— Τὴ λατρεύω τὴ θεϊκὴ ὁμορφιά σας, καὶ τὴν
πιὸ θεϊκὴ σας ψυχὴ, ὅσο λατρεύω τὸν ἥλιον σὰ μὰς
φωτολοῦζει ἀνοιχιάτικη μέρα. Ἐτοιμος εἰμαι νὰ σὰς
προσφέρω τὰ πιὸ ἱερὰ σημάδια τῆς λατρείας μου, τὰ
βαθιόψυχά μου αὐτὰ λόγια. Ὅμως... ὅμως εἰμαι φί-
λος, κ' εἰμαι τίμιος φίλος.

Καὶ βγήκε σιγοπερπατώντας μὲ πρόσωπο σκυμμένο,
ἀναντρο ὅμως ὄχι.

3

Ἀνεβαίνανε λογὴς λογὴς κόσμος στὸ γιγαντέσιο
ἐκεῖνο βαπόρι. Ἐπιβάτες μὲ μπόγους, ἐπιβάτες μὲ
μπαούλα, βαρκάρηδες, δουλοῖ, πωλητάδες, ναῦτες, κι
ὁ Πλοίαρχος ἀποπάνω τηρῶντας τοὺς ἥρεμα, σοβαρὰ,
ἀκίνητα σὰ Θεός.

Ἐλεγε καὶ μεταφέρθηκε ὁ πιὸ πολυθρόνος δρό-
μος τῆς ἀγορᾶς ἀπάνω στὸ κατὰστρωμα ἐκεῖνο, μερι-
κὲς στιγμὲς πρὶν νὰ σηκωθῇ τὸ βαπόρι γιὰ τὸ μεση-
βρινὸ του ταξίδι.

Στέκουνταν ὁ Σιφνίδης σὲ μιὰν ἀκρὴ ἀλλοῦ, χλω-
μός, σὰν ξαγρυπνισμένος. Πλάγι του ὁ Μαρούσης, τὰ
μάτια του πρὸς τὸ πηλαγό.

Τὰ εἶχε ὁ Σιφνίδης ὅλα κανονισμένα γιὰ μισμό,
ἀνίσως κι ἀποτόχαινε ἡ ἀρεσθεϊά. Τόσο βαθιὰ τὸν
εἶχε πληγωμένο ἡ ἀξαφνὴ του ἀγάπης, τόσο τρυφερὰ
τοῦ γαργαλίζε τὴ φαντασία τὸ μαγικὸ ἐκεῖνο γλυκο-
μάτιασμα τῆς Παβλώνας, ποῦ τὰποφάσισε ἀπὸ τὴν
πρώτην πρώτη στιγμὴ, ἡ μαζί τῆς νὰ ζήσῃ, ἡ μακριὰ
τῆς νὰ πάῃ νὰποθάνῃ.

Εἴτανε θλιβερὸ τὰντάμωμά του μὲ τὸ Μαρούση τὴν
ἀποβραδινὴν. Τοῦ τὰ εἶπε αὐτὸς ὅλα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς
τὸ τέλος.

Δὲν εἶχε πολλὰ λόγια ὁ Σιφνίδης. Λίγα καὶ συλ-
λογισμένα. Νὰ μισέψῃ ἀμείως, νὰ ξαναγυρίσῃ στὴν
τόπο του.

Εἴταν ἀραγες ἀπὸ τὴν ἀγάπην; Εἴταν ἀπὸ μετά-
νοισημα, κι ἀπὸ φόβον μὴν ξαναμπλέξῃ σὲ παρόμοια
δίχτια, ἡ καὶ χειρότερα; Αὐτὰ κι ἄλλα τέτοια συλλο-
γόνταν ὁ σαστισμένος ὁ Μαρούσης. Γνωρίζοντάς τον ἄν-
θρωπον ποῦ τὰ μετροῦσε καὶ τὰ ζύγιαζε ὅλα, δὲν τὸ
καλοχωροῦσε ὁ νοῦς του πῶς μποροῦσε νὰ τοῦ φωτίσῃ,
νὰ τοῦ ἐκνοήσῃ μιὰ φορὰ τὴν ψυχὴ κ' ἡ ἀγάπην. Κι
ὅμως τὸν ἀδικούσε. Εἴταν ἀληθινὸς ὁ Σιφνίδης. Ἀλη-
θινὸς ὅμως ὅσο πήγαινε τὸ φυσικὸ του. Γιὰ μεγάλη-

πώς εΐτανε σάν ξιφύσημα κάποιος μεγαλήτερης τρικυμίας αλάργα στόν 'Ομιανό, και πώς χάθηκε, μόλις που ήρθε στα νερά της Σάντα Κλάρας.

Ο Γιάννης απόμεινε λυπημένος. Η τρομερή σιγαλιά, ύστερς από τόν τόσο θόρυβο, τόν πλάκωνε σάν πέτρα. Τό πρωί, μέ τήν άβγούλα, ό ούρανός γελούσε. Δέν ξέρω τί πάθος παρήχενος, τί θλιβερή προμάντεψη του δάγκανε τήν καρδιά. Κατέβηκε στάκρογιαλί. Εΐταν εκεί τρία δέντρα, τρεις λέψεις, που μόλις χαδεβε τάγέρι τά κλαριά τους. Κάθησε στή ρίζα τους. Κοίταξε τή θάλασσα. Κοίταξε, κοίταξε, άξαφνα πέταξε μια φωνή που αντιλάλησαν οι βράχοι, τρομερή. Στή θάλασσα μακριά, είδε κάτι νά πλέχει. Τά γνώρισε άμέσως, σάν νάρτης που εΐτανε σπασιμέν. κατάρτια, κομματικά πλώρη, σκανδία, σκονιά, χοντρούλα. Θάρρεψε πώς τόν έπαιρνε ή πολλή. Νά λοιπόν που έρχονταν κι άλλα καράβια στά νερά της Σάντα Κλάρας, κι όχι μόνο τό δικό του! Τι έλεγε ό καπετάνιος; 'Αλήθεια που έδω και δυό χρόνια, πεννί δέν πήρε τό μάτι του στό γυαλό. Τι παίζεις; Και κομματικά νάτανε τό καράβι, πάντα καράβι. 'Αλλη φωνή, χωρίς τή φουρτούνα, θά τδδλεπε, θά τδύγνερε, θά γλύτωνα. Είχε λαχτάρα, είχεν έρωτα τώρα νά τήγγιξη τά ζύλα, νά τά πιάση τά κατάρτια, νά τά φέρη τά σκονιά. 'Εφριξε συσσωμας από τή χαρά του, σάν καταλαβε πώς άφτά έρχονταν και μόνοι τους, μέ τή θάλασσα που φούσκωνε κι άνέβαινε. 'Εκ-πρόσμενε, τά μάτια του τσεσερε, σά βγαλμένα έξω από τό κοιλωμά τους. 'Αραξε ένα. Ναι, τού φάνηκε σάν άλάκκιστο καράβι που άράζει στό λιμάνι. 'Ετράξε, τή φίλησε. 'Αχ! τέλειωσαν τά βάρτανα. Ξαναγίνονταν άνθρωποι! έδλεπε ξύλα, έδλεπε προμηκτα που τά είχανε πιάσει μέ τά χέρια τους ά-θρόποι! 'Εννοιασε τωρα στά χέρια τά δικά του, έννοιασε τά ζύλα τά φουρτιμένα, τά ζύλα τήγαθα που εΐτανε πρώτα καράβι, κατάρτιωμα, γιγύρι, άμπάρι, τραπιζάρια, καμαρούλα, ξύλα που μέσα τους ζύσανε, κατοικούσανε, τρώγανε, πίνανε, μιλούσανε άθρόποι. 'Ακουγε τή φωνή τους, έδλεπε τήν περπατησιά τους, τήν άνάσα τους άνάσαινε, μύριζε τή μυρουδιά τους. Κ' έφταναν έφταναν τά ζύλα στάκρογιαλί ούλενα, έφταναν άγέλια άγέλια, μέ τή θάλασσα που τάρπερε, σά λούλουδα μαγεφτικά, για νά τά χαδεψή. Τάψαχνε ό Γιάννης μέ τά δάχτυλά του ένα ένα, τά γύριζε και τά ματαγύριζε... 'Αχ! γιατί νά τά θωρήη τόσο λαίμαργα; Κάλεια νά μίν τά θωρει ποτέ του! 'Ενα ξύλο, φρυμακωμένο, τού έπεσε από τά χέρια, εκεί που τό κοιτάζει, κ' έπεσε ό ίδιος χάμου ζαλισμένος. Στό ξύλο άπάνω, είχε διαχάσει τόνόμα του. 'Εγραφε

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΤΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

Εΐτανε τό ξύλο που άπάνω του στή φυλακή χά-

ραζε τότες τόνόμα του, και τό καράβι τό ναβαγνημένο εΐτανε τό καράβι τό δικό του που έρχότανε νά τόν πάρη στή Σάντα Κλάρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'.

Πυρκαγιά.

Ός τότες ό Γιάννης, μπορεί και δίχως νά τό ξέρη, πάντα κάτι έλπιζε. Η έλπίδα, στάπόδαθα της καρδιάς του, πάντα ζούσε, άκόμη και σάν άπελπιζονταν, ά-κόμη και σά δέν τήν έννοιασε μέσα του νά γλυκοτρήη. Δύναμη τού έδινε άφτ'ή μονάχα, ή άγνωστη φιλονάδα που τού είχε άπομείνει από τή συγκοινωνία του μέ τούς άθρώπους, και που καθότανε τώρα, κρυμμένη και σιγαλή, μέσα κατόμεσα στά σωθικά του. Νά μίν εΐτανε ή έλπίδα, βέβαια πώς ό Γιάννης διέ θά βρατούσε. 'Αφτ'ή τόν έσωσε. Μέ τή βριομάρα, μέ τή λιγούρα, μέ τόν πόνο και μέ τό φόβο, χωρίς άλλο, θά προτιμούσε νά σκοτωθή, για νά γλυτώση. 'Ελεγε όμως πώς κάτι θά φανή, και τό κάτι άφτ'ή που ποσόμενε ό Γιάννης εΐταν τό καράβι του. 'Ο καπετάνιος δέν τού είπε ρητά πώς θά ξαναέρη στοχαζούμενος άθροπος που μετρώσε τά λόγια του. 'Ηθελε και νά τόν τιμωρήση μια για πάντα. 'Εβαλε ως τόσο τούς νάρτες που τόν πήγανε μέ τή βάρκα στό Νησί, νά τού δώσουν έλπίδα. Θυμούνταν ό Γιάννης τί τού εΐτανε τότες ό συντρόφι στο μισμό, δηλαδή πώς και νά μίν ξανάρθη ό καπετάνιος, θά ξαναέρχονταν άφτ'ή. Στή μοναξιά του, που λίγο λίγο άποξέχνοσε τήν άθρόπινή λαλιά, οι λέξεις που άκουσε από τό στόμα τους, ένδι σάπινε ό ίδιος, καταντήσανε μάλιστα νά είναι οι μόνες λέξεις που τις κράταε βαθιά κολλημένες στό μυαλό του.

Και τώρα! Τις ξαναέλεγε τις λέξεις άφτ'ες κ' έμιαζε σά νά λέη παρκαμίζα.

—'Μή φοβόσαι, κι ά δέν έρθη εκείνος, έρχόμαστε μες οι δυό και οι φέρουμε πίσω.»

Παρκαμίζα; Καλέ, τί παρκαμίζα; Ψέματα, ψέματα, ψέματα φρίκη, ψέματα τρομάρα, ψέματα κι άπελπισμός. Πρώτα, σάν είδε τό ξύλο μέ τόνόμα του, θάρρεψε πώς τού έφεβγε ή ζωή κ' έπεσε χάμου. Κατόπι, σά σηκώθηκε, σάν ξαναέπιασε τό ξύλο στά χέρια, σάν ξαναδιάβασε τόνόμα του, άναψε στά στήθια του θυμός. Τάβαλε πάλε μέ τήν καπετάνιο, τήν άνά-ξιο, τόν κουτό, που δέν μπόρεσε ν' άρμενίση ούτε ως τή Σάντα Κλάρα, δέ βρήκε τό δρόμο, τόν παραζάλισε ή φουρτούνα, έκαμε τό καράβι του θρούβαλα.

('Ακολουθεί)

πηγή του κακού. είπε ό Μαρούσης ύστερ' από μερικό, συλλογή. Είναι όμως και της φαντασίας κακί αυτό, άφου δέν είσυν έσύ εκεί, παρ' έγω. Σου ξαναλέω μάλιστα, τού πρόσθεσε πικρογελώντας, πώς μακάρι έσύ νά πήγαίνες!

Μια στιγμή άκόμα, κι ό Μαρούσης στεκότανε στή φελούκα, κι άνέμιζε τό μαντίλι του, κοιτώντας κατ'ά τό βαπόρι.

Ό Σιφνίδης άποπάνω τό κουδούριαζε τό δικό του, κ' έσφιγγε τά βρεμμένα του μάτια.

'Ας ρωτήσουμε κ' έμεις τώρα. Εΐταν άραγες για τό στερεμό της Παβλώνας; Εΐταν από τό στοχασμό, τό τί θάκαμεν ό ίδιος του ά βρισκότανε στού Μαρούση τή θέση; Μήπως εΐταν ή ζούλια, που μπορούσε μέ τίν καιρό και νά τήν πάρη ό Μαρούσης;

Κανέν' άπ' αυτά δέν εΐτανε μόνοι του. Εΐταν όλα, και περνούσανε σάν μπόρες από τή φουρτουνασμένη του ψυχούλα, και τήν παραδέρναν.

Α. Ε.

σερα ξανοίγματα δέν τού είχε δοσμένα φτερ' ό Θεός.

—Και νά έρχόμουν τουλάχιστον μαζί σου τώρα κ' έγω! τού λέει άξαφνα ό Μαρούσης, σάν άνερισμένος πάντα, στό βαπόρι άπάνω.

—Σάν άργά τό συλλογίστηκες, άπολυγίεται ό Σιφνίδης. 'Ομως τό βαπόρι σφυρίζει. 'Ωρα νά κατεβής.

—'Αχ, και γιατί νά χωριστούμε έτσι, ξαναλέει ό Μαρούσης συγκινημένος. Γιατί νά μίν τό συλλογιόμαστε καλλίτερα, και νά μίν πλ; έσύ άτός σου εκεί είχ-τές, άντίς έμένα...

—'Ολα, όλα σι καλό θά μάς βγούνε, ποιός ξέ-ρει! μουρμούριζε ό Σιφνίδης. Ποιός ξέρει...

Και φάνηκε σά νά πολεμούσε νά κρατήση τήν όψη του ήρεμη.

—'Ενα πράμα συλλογιόμας μονάχα, ξαναέπει μέ μισοπνιγμένη φωνή, κι όσο τό συλλογιόμας, καημέμε μου, θά μου τή σκίξει τήν καρδιά μου κομματικά.

—Σάν τί λογής; ρωτάει σύμποινα ό Μαρούσης.

—Συλλογιόμας τό τί θάκαμεν έγω ό Σιφνίδης, αν τύχαινε νά βρείω στή φοβερή εκείνη θέση που βρέ-θηκες έσύ έχτες για τά μένα... Θά σέ πρόδινα, καη-μέμε, θά σέ θυσίαζα, και τώρα που τό νοιώθω αυτό τήγαθα μέσα μου, τί λογής ήσυχία και τί λογής εύ-τυχία νά τήν προσμένω εκεί κάτω!

—Τήν ήσυχία τή βρίσκουμε άμα νοιώσουμε τήν

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ :

Για τήν 'Ελλάδα Δρ. 10.—Για τό 'Εξω-τερικό 59 χρ. 10

10 λεπτά τό κάθε φύλλο λεπτά 10

ΠΟΥΛΕΙΤΑΙ: Στή κιάστια της Πλατείας Συντάματος, 'Ομιονόας, 'Υπουργείου Οκονομικών. Σταθμοί Τηλεχειρόφων (Οφθαλματρείς) Σταθμοί 'Υπογείου Σιδηροδρόμου (Ομιονοία) στο καπνοπωλείο Σαρρή (Πλατεία Στουρνάρα, 'Εξόρχεια) και στο βιβλιοπωλείο „'Εστίας“ Γ. Κολλάρου.

Η συνδρομή του πληρώνεται μπροστά κ' είναι για ένα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΕΝΑ ΧΩΡΙΑΤΗ

στο Μαρούσι που τον κατασκότωσαν οι χωροφύλακες από τό ξύλο. Κι αν δέν πέθανε ό άν-θρωπος, πεθαίνει όμως, γιατί τό κοντάκι του γκράδούλεψε τόσο γερ'ά στά στήθια του, που ό δυστυχισμένος έφτυσε αίμα και σέ κακά χά-λια μεταφέρθηκε δώ νά τόν δοϋν και νά τόν ξετάσουν της Εισαγγελίας οι γιατροί.

Η άφορη, από τις συνθήσόμενες. Κάτι χρωστούσε στο Δημόσιο και δέν είχε νά τό πλη-ρώση. 'Ο εισπράχτορας — που σέ τέτοια περί-σταση γίνεται αυτοκράτορας, κύριος ζωής και περιουσίας — μπήκε σπ'ίτι του — αεπέδραμε — εί-ναι ή σωστή λέξη — ό χωροφύλακας τόν παρα-λαβε και τά ρέστα είναι πιά γνωστά, άπ' άλλες παρόμοιες περιστάσεις, όπως τό λέει και τό τραγούδι τού Βερανζέρου που τό μετάφρασε άλλότες τόσο ζωντανά ό μακαρίτης ό Ραμπα-γας :

Σήκω, Γιάννη, σήκω!

Στόνειρό σου λύκο

χτες τό βράδυ είδες;

Πλάκωσε ό εισπράχτορας

μέ τούς στυνωτήδες!

Κακούργημα όχι μονάχα νά σκοτώνεται κανένας μά και μια χαϊδεφτική ξυλιά νά τρώη γιατί χρωστέει στήν Ψωροκόσταινα, άφου τά χρήματα που θά δώση θά χρησιμοποιήσουν για νά πληρωθούν τήν άποζημίωσή τους οι βουλευτές για νά τραφούνε τόσοι χαραιοφάγδες τού Κεντρικού ταμείου. Κακούργημα τό λέμε αυτό και τέτοιο είναι.

Μά μήπως θαρρείτε, καλότυχοι, πώς εισ-πράχτορες και χωροφύλακες δείχνονται τόσο αυστηροί μόνο και μόνο για νά εκπληρώσουν τό καθήκόν τους που τούς επιβάλλει νά εισ-πράττουν τοίς φόρους, άφου ή Πολιτεία έτσι διάταξε;

'Από Πολιτεία κι από καθήκον, βάλ' του ρίγανη. Αυτοί μόνο τό συμφέρον τους ξέρουν, κι αν δείχνονται αυστηροί και κακούργοι κάποτε, τό κάνουν για νά εξασφαλίσουν τά ποσοστά τους, τό μερτικό νά πούμε, που παίρ-νουν από κάθε εισπραξη.